

POSTANOWIENIE

25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 25 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H.B.
przeciwko W.S. i E.S.
o ustalenie nieważności umowy,
na skutek skargi kasacyjnej H.B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 14 kwietnia 2022 r., I ACa 861/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Białymstoku na rzecz radczyni prawnej K.K. kwotę 8100 zł (osiem tysięcy sto złotych) powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 14 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z 13 lipca 2021 r. w sprawie z powództwa H. B. przeciwko W. S. i E. S. o ustalenie nieważności umowy oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

2. Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniosła powódka, powołując się na naruszenie art. 382 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 391 § 1 w zw. z art. 235² § 2 k.p.c.
3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zasadniczym zaniedbaniem, którego dopuścił się Sąd Apelacyjny było nie przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego, tj. nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu kryminalistycznego badania dokumentów oraz opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii, psychologii i onkologii.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.
5. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem

skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

6. Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (zob. postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.
7. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę

przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

8. Należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Stąd też podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Zarzutem takim jest nie tylko zarzut naruszenia art. 233 § 1 KPC, lecz także przepisów regulujących sposób ustalania faktów. Każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z tą podstawą faktyczną, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 KPC jest a limine niedopuszczalny (zob. postanowienie SN z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 238/22).
9. Zawarty w art. 398³ § 3 KPC zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 KPC) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów (art. 398³ § 3 KPC), również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 24 stycznia 2023 r., I CSK 2938/22).
10. W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie przedstawił dostatecznej argumentacji pozwalającej na przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w powyższym rozumieniu, ponieważ nie wykazał kwalifikowanego,

widocznego bez potrzeby dokonania głębszej analizy oraz prowadzącego do wydania oczywiście wadliwego orzeczenia, naruszenia konkretnie wskazanych przepisów prawa. Skarżący w istocie ograniczył się do kwestionowania stanowiska Sądu drugiej instancji, który podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji w przedmiocie niecelowości (zbędności) przeprowadzania zawnioskowanych dowodów z opinii biegłych sądowych.

11. Zdaniem Sądu Najwyższego brak postanowienia wydanego w trybie art. 235² k.p.c. o pominięciu zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych, które zostały już pominięte przez sąd pierwszej instancji, nie stanowi uchybienia procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, jeżeli w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji znalazła się ocena zarzutu apelacyjnego kwestionującego decyzję sądu pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazał, dlaczego niecelowe (zbędne) było przeprowadzanie dowodu z opinii biegłych sądowych. Skarżący nie zgadza się z takim rozumowaniem, jest to jednak niewystarczające dla przyjęcia, że skutecznie wykazał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c (zob. postanowienie SN z 12 lutego 2020 r., III CSK 169/19).
12. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
13. O kosztach pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2023 r., poz. 2437 ze zm.), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2023 r. (SK 53/22, Dz.U. z 2023 r., poz. 842), a więc przy zastosowaniu stawki minimalnej z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

SOP]
(r.g.)